

ІНТЕГРАЦІЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОСВІТУ – МОЖЛИВОСТІ ТА РИЗИКИ

В умовах сьогодення генеративний штучний інтелект (ШІ) відіграє важливу роль у розвитку науки, освіти та людства. З кожним днем ми бачимо інтеграцію ШІ та його вплив на навчання, особливо на навчальні категорії та викладачів, розширюючи можливість доступу до якісної освіти. Новітні технології відіграють важливу роль у формуванні навчального процесу. Розвиток технологій штучного інтелекту в освітньому середовищі є важливим напрямком сучасного розвитку. Застосування штучного інтелекту в освітньому середовищі має великий потенціал для покращення ефективності навчання та персоналізації освітнього процесу [1]. Виступи професора Інституту освіти Відкритого університету Великобританії Майка Шарплза та професора Університетського коледжу Лондона Роуз Лаккін продемонстрували, як штучний інтелект змінює систему навчання та які перспективи чекають освіту, використовуючи нові технологічні підходи.

Основна мета тези – розгляд інтеграції ШІ в освіті. Особливу увагу приділено новим можливостям та ризикам реалізації штучного інтелекту в галузі освіти та науки. Запровадження штучного інтелекту в освітній діяльності дає нові можливості для підвищення рівня освіти та підвищення оптимізації часу викладачів і студентів, в той час, як надмірне використання знижує навички критичного мислення та мотивацію освітян.

Впровадження нових технологій в навчальний процес має як і переваги, так і недоліки. До основних переваг можна віднести персоналізацію навчального процесу, автоматизацію оцінювання, створення віртуальних асистентів як для студентів, так і для викладачів. Використання ШІ підвищує ефективність викладання завдяки оптимізації часу педагогів. Зокрема реалізація автоматичних систем оцінювання та аналізу надає змогу зменшити навантаження на викладачів, скорочує час для більш продуктивної роботи з студентами і прогресує індивідуальні підходи до викладання. Великою перевагою штучного інтелекту в сфері освіти є те, що навчання стає більш доступним для студентів різного класу.

Штучний інтелект вже має можливість замінити велику кількість адміністративного персоналу та помічників викладачів у вищих навчальних закладах [3]. Завдяки впровадженню ШІ зменшується вартість навантаження та вартість витрат роботодавця на найманих працівників для викладання матеріалу, адміністрування, внаслідок цього навчання стає більш дешевшим і доступним для студентів.

Одночасно з перевагами формуються і недоліки використання штучного інтелекту, а саме плагіат, який не розвиває у студентів критичного мислення. Це призводить до того, що студенти не розвивають навички аналізу, мислення і самостійного вирішення завдань та прийняття рішень. Штучний інтелект дає швидкі відповіді, обмежуючи студентів у саморозвитку. Це викликає демотивацію до самостійної роботи. Учасники навчального процесу втрачають інтерес до глибоких знань і зосереджуються на отриманні хороших оцінок за допомогою ШІ, що негативно впливає на навчання в цілому. Крім того треба зазначити, що деякі відповіді, які надає ШІ (як приклад, ChatGPT) мають і хибні рішення через застарілу інформацію, різницю в системі освіти, індивідуальні потреби шкіл/університетів або технічні проблеми. Це впливає на результати здобувачів освіти. Учнів потрібно готувати до світу, у якому працює штучний інтелект. Його не можна ігнорувати, сподіватись на зникнення чи заборону. Штучний інтелект виконуватиме частину завдань у багатьох професіях [2].

Для ефективної реалізації новітніх технологій необхідно вести активні етичні рекомендації, тобто розробити стратегію з етичними нормами та стандартами для використання ШІ в навчальному процесі, щоб оминути неправомірне використання. Не менш важливим є підготовка викладачів відносно мотивації студентів до самостійного опрацювання та виконання завдань, за рахунок створення умов для розширення вмій використання самоаналізу та критичного мислення.

Професор Інституту освіти Відкритого університету Великобританії Майк Шарплз, обговорюючи застосування штучного інтелекту в майбутньому, зазначив, що ШІ буде вживатися для забезпечення додаткових ідей, для аналізу та обробки інформації під час нарад. Якщо провести аналогію в сферу освіти, то ШІ не може замінити живе спілкування в аудиторіях навчальних закладів і надання інформації та досвіду лекторами, а лише поліпшити процес навчання, підтримати аналітику та сприяти у визначенні рішень для кращого сприймання знань студентами від викладачів.

Підсумовуючи, можна наголосити, що штучний інтелект в освіті включає в себе як і позитивні, так і негативні наслідки. Вкрай

важливим є, щоб дані технології втілювались з просуванням етичних норм і підтримкою балансу між інноваціями і підвищенням критичного мислення у здобувачів освіти, оскільки саме це надасть пікову змогу здійснити потенціал ШІ, не завдаючи шкоди ефективності навчання і не замінив основні цінності традиційної системи освіти.

Література:

1. Мельник А. В. Застосування штучного інтелекту в освітньому середовищі: потенціал та виклики. *Розвиток педагогічної майстерності майбутнього педагога в умовах освітніх трансформацій*: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції. 7 квітня 2023 р. Глухів, 2023. С. 250–253. URL: <https://cutt.ly/twDG6sN8>
2. Пасічник Оксана, учителька ліцею «Сихівський» м. Львова, консультантка з онлайн-навчання Європейського центру ім. Вергеланда. URL: <https://osvita.ua/school/method/91077/>
3. Popenici, S. A. D., Kerr, S. Exploring the impact of artificial intelligence on teaching and learning in higher education. RPTEL, 2017.